

## Vprašanja in odgovori.

*Drugi odgovor na 226. vprašanje:* Raznovrstne žganjarske kotle, po pravilnem načinu narejene ali kakor sploh kedo želi, izdeluje Jakob Sila, koflar v Senožečah. Plačila vzprejemlje tudi na obroke.

*Vprašanje 231.* Imam jako dobro klet, ki je po zimi zelo topla in po leti zelo hladna. Ker je pa hiša, v kateri je klet, zelo stara, začela je klet postajati zaduhla; reči v njej plesnijo, česar poprej nikdar ni bilo. Od kod prihaja to in kako odpraviti? (G. L. v Š. na Štajerskem.)

*Odgovor:* Da je klet postala zaduhla, zakrivili ste nekoliko sami, ker ste premalo zračili. Okna od kleti morate zaradi zračenja pogosto odpirati, in sicer po leti ob hladnem času po noči, po zimi pa ob toplem času opoludne. Zoper zaduhlost je nastopno sredstvo:

Da zaduhle kleti, v katerih se po stenah in po tleh nahaja plesnoba, dobro očistiš, vzemi globoko posodo ter deni vanjo 2—4 funte soli. Posodo postavi na sredo kleti, zapri vsa okna in vrata, dobro zamaši vse sode ter potem vlij na sol žveplene kisline (hudičevega olja), in sicer na 2 funta soli 1 funt kisline. Kadar si vse to storil, beži iz kleti. Dve uri ostani klet zaprta, in nihče naj vanjo ne stopi, kajti utegnil bi se zadušiti. Čez dve uri odpri okna in vrata ter jih imej odprta tako dolgo, da je izginil zadušljivi sopar. Ko je klet tako dobro bila prezračena, ometi plesnino s sten in tal. S tem se tudi odpravi tist plesnivi smrad, ki silno neugodno upliva na mleko, v kleti shranjeno, in ki tudi lahko vinu napravi plesnobo.

*Vprašanje 232.* Večkrat se zgodi, da se konji potolčejo (pobrcajo), in to najrajši na nogah. S čim in kako je najbolje zdraviti nastale rane, dokler so še nove? Kako ravnati potem, kadar dotični ud oteče, in kako, če se rana prisadi? (M. T. v Z.)

*Odgovor:* Rane največkrat niso nevarne, a prav mnogokrat postanejo nevarne, ker jih naši gospodarji zanemarijo ali zamažejo. Če je rana količkaj videti nevarna, ali če je na kakšnem važnem mestu živalskega života (n. pr. na členih nog), ne mudite poklicati živinozdravnika. Ker ga pa ni vedno blizu, mora dati gospodar svoji živini le prvo pomoč, in zato tu podajemo navodilo, kako ravnati z ranami, katere, seveda če niso posebno hude, kmetovalec lahko sam ozdravi. Kadar rana nastane, narediti je najprvo to le: Kri ustaviti, rano izprati, ranjenemu delu dati počitka, skrbeti, da se rana brez gnojenja zaceli in ne prisadi, in slednjič skušati, o pravem času preprečiti druge bolezni, ki lahko zaradi rane nastanejo. Da kri ustavimo, imamo razna domača zdravila, katera pa včasih nič ne pomorejo; treba je žilo podvezati, kar pa more le vešč človek narediti. Navadna rana se izpere z mehko, v mrzli vodi namočeno cunjo, ali še bolje z gobo. Kamenje, smeti ali kaj drugega enakega, kar utegne priti v rano, mora se skrbno izprati. — Ranjeni živini je dati počitka, zlasti ako je na nogi ranjena. Glej pa tudi, da si živina sama

ne more ran drgniti ali grizti. — Najboljše je, če se rana zaceli brez gnojenja; to je pa le takrat mogoče, če ni prevelika, ako se robovi lepo sprimejo in ako ranjeni deli niso zmečkani. To so največ vrezane rane. Zmečkane, udarjene i. dr. rane se pa le zacelijo, ako se zgnoje. V ta namen je treba rane pravilno obvezati, kar pa vselej ne zadostuje še, treba jih je tudi zašiti. Rane šivati pa more le veščak. Pri zdravljenju rane pa moramo gledati na največjo snago. Cunja za izpiranje mora biti čista, platnena ruta, in voda tudi popolnoma čista. K vodi se primeša eden ali dva odstotka karbolne kisline. Izprana rana se potrese z jodoformovim praškom, obloži s karbolizovanim predivom in slednjič obveže. — O zdravljenju ran se obširno poučite v knjigi „Domači živinozdravnik“, katero je letos izdala družba svetega Mohorja, in sicer na strani 172. te knjige.

*Vprašanje 233.* Naredil sem zadnje dni oktobra nekoliko mošta od raznih vrst jabolk. Mošt se mi pa sedaj neče učistiti. Kako mi je ravnati, da napravim dobro in zdravo pijačo? (A. P. v L.)

*Odgovor:* Da bi Vam pravo odgovorili, morali bi Vaš mošt videti in pokusiti, ker drugače ne vemo vzroka, zakaj se ne čisti. Morda je Vaš mošt dobil kako bolezen, ker je v nezdravi posodi. Žal, da imamo na Gorenjskem to izkušnjo, da je zdrava vinska posoda izjema, a plesniva, zaduhla itd. pa navadna. Da se Vaš mošt ne učisti, morebiti je tudi to krivo, da ni mogel popolnoma pokipeti, ker je pri Vas v Bohinji prehitro mraz nastopil. Temu bi se dalo pomagati, če prenesete mošt v gorek prostor, da dokipi. Pri tem pa pazite, da se Vam ne skisa. Tretji vzrok pa utegne biti pomanjkanje čreslovine, ker ste za mošt porabili jabolka, katera imajo malo čreslovine v sebi. Čreslovina daje vinu tist zagatni okus, ki ga imajo posebno lesnike in hruške. To je okus, ki kar usta skupaj vleče. Zato se hrušev mošt rajši čisti nego jabolčni. Če je to vzrok, da se Vaš mošt ne učisti, skuhajte v lonci nekaj mošta ter hrastove lubadi (skorje), kakeršno rabijo usnjarji za strojenje, precedite to zmes in shlajeno vlijte v mošt in ga premešajte. Mošt očistite potem z jajcem (kako, to Vam pove vsak gostilničar) ter ga očiščenega pretočite v snažno in zdravo posodo.

## Podučne stvari.

### Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

203.

### Njuhanje in žvekanje tobaka.

Njuhati so začeli v Evropi najpreje Španjolci, kateri so to navado v Ameriki videli. S Španjolske je prešlo njuhanje na Italijansko in Nemško, od tu pa se je razširilo po ostalej Evropi. Prvi njuhalci so se po-